

बोर्ड प्रश्नपत्रिका : जुलै २०१७

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान

वेळ: २ तास

एकूण गुण: ४०

सूचना:

- आवश्यक तेथे सुबक व नामनिर्देशित आकृत्या काढा.
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- विद्यार्थ्यांनी प्रश्नांची उत्तरे शक्यतो सलग लिहावीत.

विभाग 'अ'

- Q.1. (A) खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा. [5]**
- (a) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहून विधाने पूर्ण करा. [2]**
- आवर्तसारणीतील _____ मधील सर्व मूलद्रव्ये ही कक्ष तापमानाला वायुरूप असतात.
  - अतिसूक्ष्म कण मुख्यतः _____ रंगाच्या प्रकाशाचे विकिरण करतात.
- (b) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा. [2]**
- चुंबकाचे ध्रुव नेहमी जोडीजोडीने असतात.
  - जागतिक तापमानवाढ हा हरितगृह परिणामाची तीव्रता वाढवण्याचा एक चांगला पैलू आहे.
- (c) पहिल्या जोडीतील सहसंबंध ओळखा आणि दुसरी जोडी पूर्ण करा. [1]**
- AgCl : पांढरा :: CuI₂ : _____
- (B) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. [5]**
- रोधाचे S.I. पद्धतीतील एकक _____ आहे.

(अ) ओहम	(ब) अॅम्पीअर
(क) कुलोम	(ड) व्होल्ट
  - जर प्रकाशकिरण काचेच्या चिपेवर तिच्या पृष्ठभागाशी 60° चा कोन करत आदळला, तर किरणाचा आपाती कोन _____ असेल.

(अ) 60°	(ब) 30°
(क) 40°	(ड) 120°
  - _____ ही अपघटन अभिक्रिया आहे.

(अ) $Fe + S \longrightarrow FeS$	(ब) $HCl + NaOH \longrightarrow NaCl + H_2O$
(क) $CuSO_4 + Zn \longrightarrow ZnSO_4 + Cu$	(ड) $CaCO_3 \xrightarrow{\Delta} CaO + CO_2$
  - 1 A = _____ mA.

(अ) 10 ²	(ब) 10 ⁻²
(क) 10 ³	(ड) 10 ⁻³

- v. एका बहिर्वक्र भिंगाची शक्ती 2.5 डायॉप्टर आहे, तर त्याचे नाभीय अंतर _____ आहे.
- (अ) 40 सेमी (ब) 25 सेमी
- (क) $\frac{1}{40}$ सेमी (ड) $\frac{1}{25}$ सेमी

Q.2. खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[10]

- आम्ल पर्जन्याचा परिणाम झालेल्या कोणत्याही दोन ऐतिहासिक स्मारकांची नावे लिहा.
- शास्त्रीय कारणे लिहा.
गणात खाली जातांना अणूचा आकार वाढत जातो.
- बहिर्वक्र आरसा आणि अंतर्वक्र आरसा यांमधील फरक स्पष्ट करा.
- मूलद्रव्यांच्या इलेक्ट्रॉन संरूपणाच्या आधारे आधुनिक आवर्तसारणीच्या चार खंडांतील विभागणीचे वर्णन करा.
- वैश्विक दर्शक म्हणजे काय? सोडिअम हायड्रॉक्साइडची $Mg(OH)_2$ बरोबर अभिक्रिया होते का? अभिक्रिया होत नसल्यास, ती का होत नसेल लिहा?
- खालील परिस्थितीत कोणत्या उपाययोजना करता येतील ते सुचवा.
गावांमध्ये जीवाश्म इंधन वापरले जाते.

Q.3. खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[15]

- पदार्थाची रोधकता काढण्याचे सूत्र मिळवा.
- क्षरण म्हणजे काय? सोन्याच्या दागिन्यांचे क्षरण होते का? स्पष्ट करा.
- अतिभार (overloading) म्हणजे काय? तो केव्हा घडून येते? अतिभार कसा टाळता येतो?
- विद्युतधारेचा औष्णिक परिणाम म्हणजे काय? त्याचे कोणतेही चार उपयोग लिहा.
- आम्ल आणि आम्लारिंची परस्परंबरोबर कशाप्रकारे अभिक्रिया होते? या प्रक्रियेचे नाव काय? या अभिक्रियेमधून कोणता घटक मिळतो?
- ओरस्टेडच्या प्रयोगातील चुंबक सुईचे परिणाम सांगा. जेव्हा
अ. तारेमधून विद्युतधारा वाहते.
ब. तारेमधील विद्युत प्रवाह वाढला.
क. तारेमधील विद्युत प्रवाहाचे वहन उलट्या दिशेने झाल्यास.

Q.4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

[5]

- अ. अनुजाला फळ्यावर लिहिलेले दिसत नाही; पण ती जवळच्या वस्तू पाहू शकते.
  - तिला कोणता दृष्टिदोष झाला आहे?
  - या दृष्टिदोषाचे संभाव्य कारण लिहा.
  - हा दृष्टिदोष कशाप्रकारे दूर करता येईल?
- ब. अनुजाच्या वडिलांना जवळच्या वस्तू स्पष्टपणे दिसत नाहीत.
  - त्यांना कोणता दृष्टिदोष झाला आहे?
  - हा दृष्टिदोष कसा दूर करता येईल?
- ii. 'अपवर्तन' म्हणजे काय? अपवर्तनाचे नियम सांगा. बेंझिन आणि हिऱ्याचा शुद्ध अपवर्तनांक सांगा.